

## Сокол орко *Falco subbuteo*

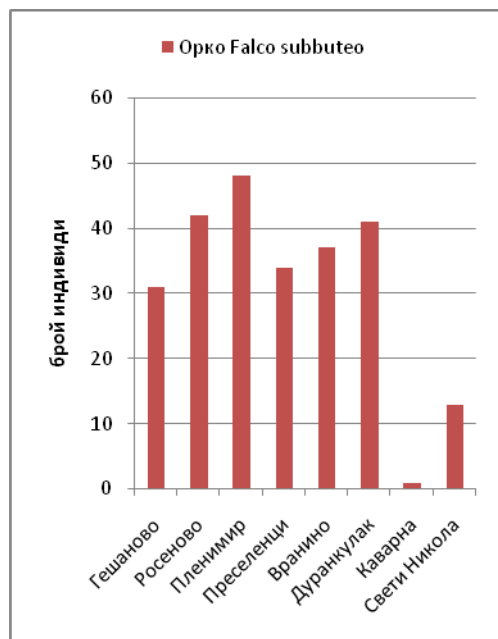
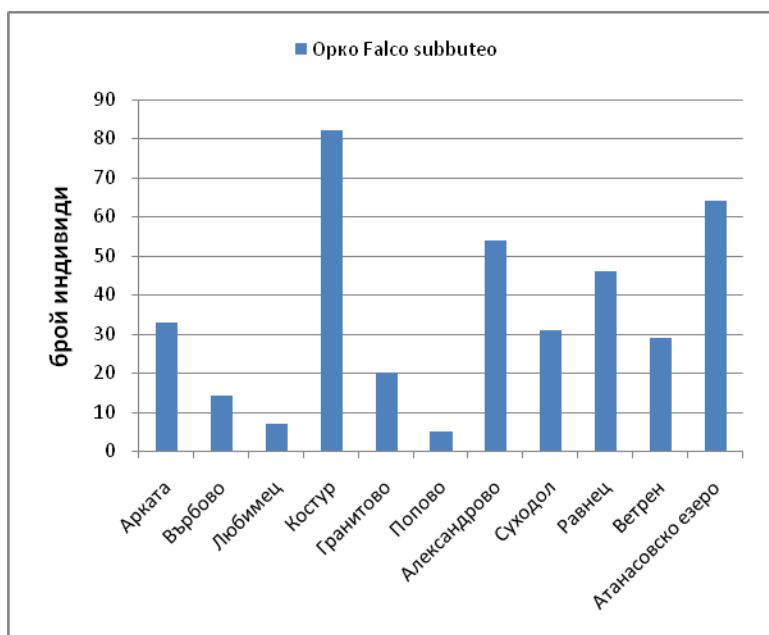
### Описание на вида

Гнездящ и мигриращ през нашата страна вид. Отчитат се поединично мигриращи птици. Полетът е бърз, праволинеен, с много планирания. Обикновено се регистрират птици на ниска и средна височина. Наблюдава се и прелет при лоши МТО условия (включително и при лек дъжд).

### Визуално проучване на дневната миграция

#### Численост и фронт на миграцията през Южна България и Добруджа

По време на есенната миграция 2012 г. са установени да прелитат 626 индивида. От тях 377 сокола орко са отбелязани в Южна България, а останалите 249 в Добруджа. Съпоставяйки данните от Добруджа и Южна България може да се приеме, че няма повторно броене на едни и същи птици. Установената численост представлява 89% от прелитащата популация на вида по западно-черноморския прелетен път Виа Понтика, която е оценена на 700 инд. Соколът орко е наблюдаван да мигрира на всички наблюдателни точки, с изключение на временните Царевец и Ловчанци. При Костур (в Сакар) са установени най-голям брой птици (82), а най-малко - при Каварна (1)(фигура 133). Като цяло масов прелет на сокол орко се наблюдава навсякъде в Добруджа, както и в проучвания район в Южна България (най-вече в Бургаско).



А/ Южна България

Б/ Добруджа

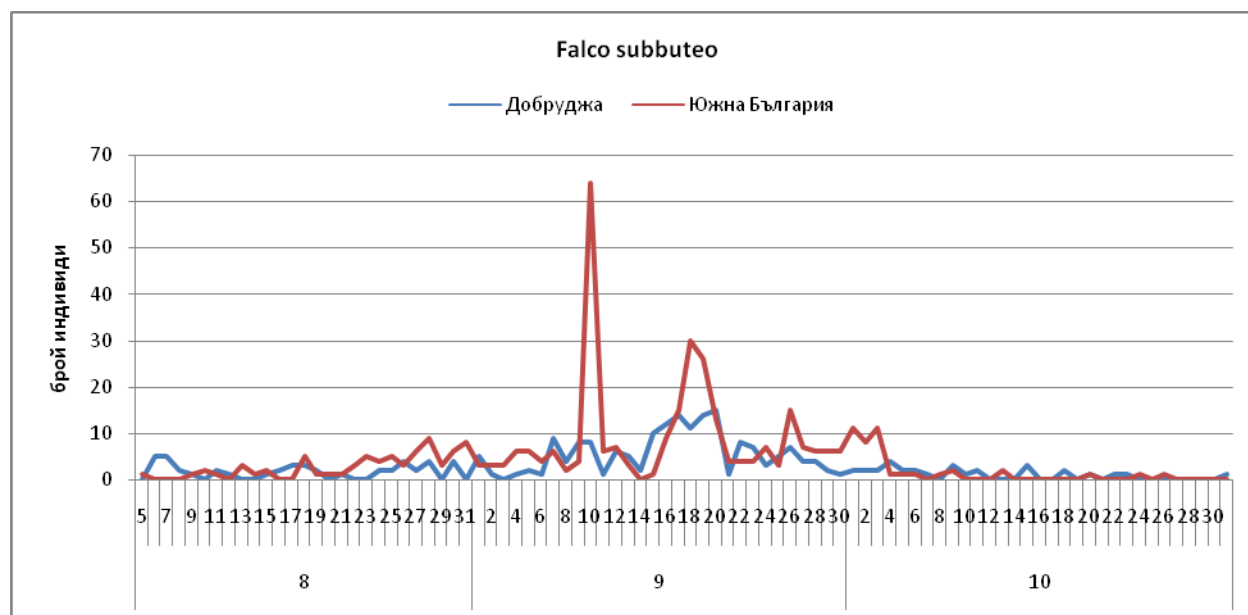
Фигура 133. Фронт на миграцията на сокола орко през есента на 2012 г.

#### Интензивност и динамика на прелета на вида в периода на изследването

##### Сезонна динамика

Соколът орко мигрира през целия есенен период, като прелетът през септември е относително по-интензивен от август и октомври (фигура 134). Основната част от соколите орко са преминали над района на проучване през септември – 444 индивида (Добруджа 171, Южна България 273). През август са преминали 117, а през октомври – 71 индивида. Най-рано сокол орко е регистриран на наблюдателната точка Арката (1 индивид) на 5.8.2012 г., а най-късно е наблюдаван на 31.10.2012 г. – 1 птица на наблюдателната точка при Дуранкулак. Максимална дневна численост е отчетена на 10.9.2012 г. на наблюдателната точка при село Костур – 55

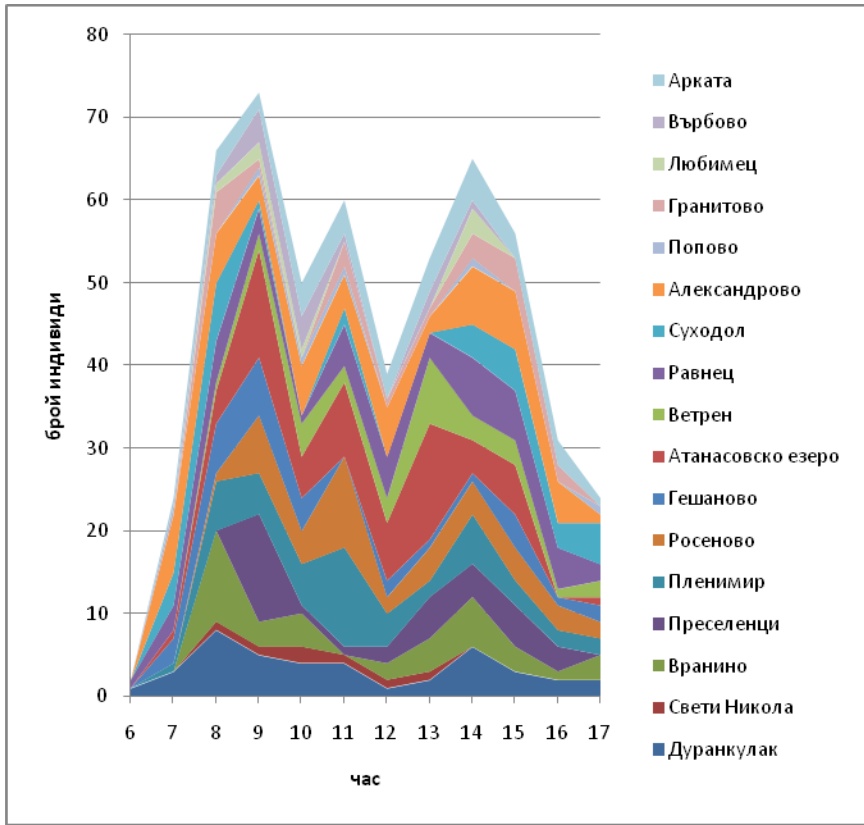
индивида. Общата максимална дневна численост за целия район на проучване е регистрирана на същата дата, когато общо през всички наблюдателни точки са преминали 72 индивида.



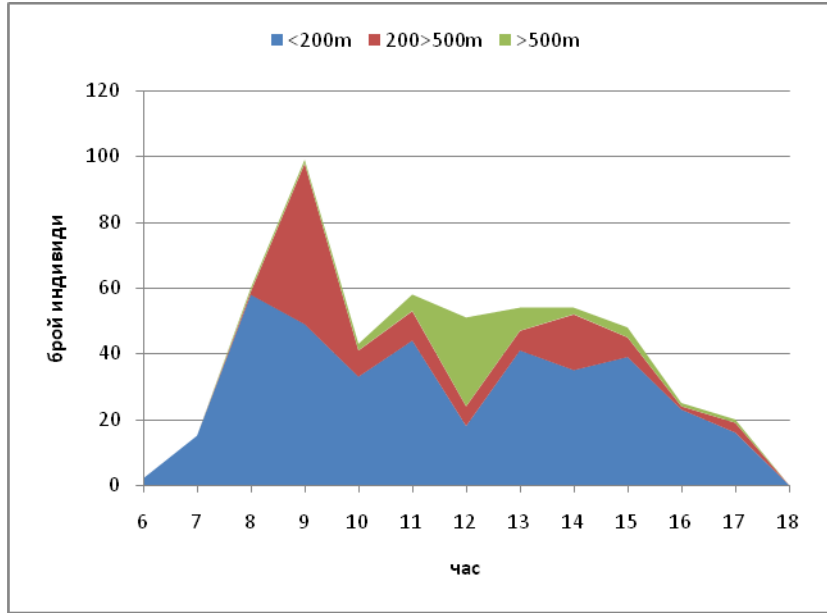
Фигура 134. Сезонна динамика на прелета на сокола орко през есента на 2012 г.

### Дневна динамика

На базата на всички наблюдения на сокола орко може да се заключи, че най-голям брой птици прелитат изследвания район на Южна България и Добруджа в периода между 8 и 9 ч. сутрин, към 11 ч. и към 14-15 ч. В обедните часове към 12-13 часа броят на прелитащите птици намалява (фигура 135). Рано сутрин (в периода между 6 и 7 ч.) са регистрирани единични птици в района на Дуранкулак и Равнец, а късно следобед и навечер соколи орко са регистрирани на повечето наблюдателни точки.



**Фигура 135. Дневна динамика на прелета на сокола орко през есента на 2012 г.**



Независимо от период през деня, соколите орко прелитат предимно на височина под 200 м. Между 9 и 14 ч. са наблюдавани и значим брой птици прелитащи на височина между 200 и 500 м. Около 12 ч по обед най-голям е делът на птиците прелитащи на височина над 500 м. (фигура 136).

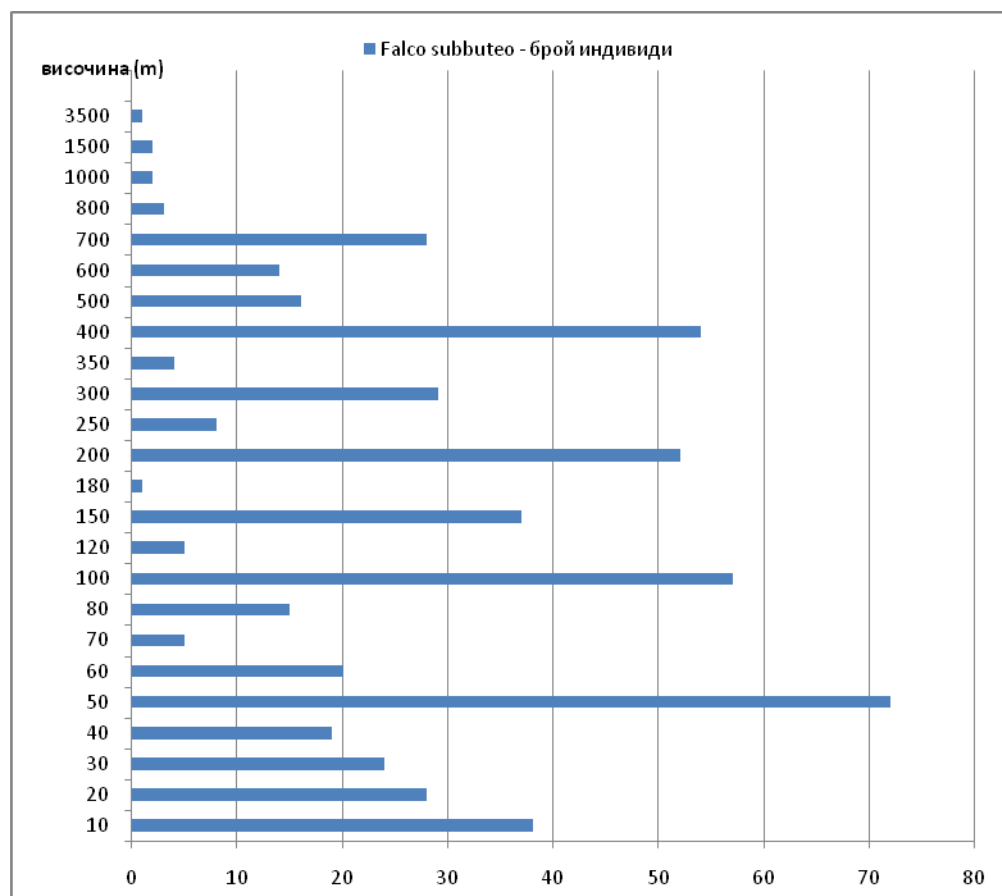
**Фигура 136. Връзка между дневната динамика на прелета на сокола орко и височината на полета по време на есенна миграция 2012 г.**

### Височинно разпределение на прелитащите реещи птици

По време на есенната миграция 2012 г. в Южна България и Добруджа соколите орко са наблюдавани да прелитат на височина от 10 м до 3500 м, като най-много птици прелитат на височина около 50 м и 100 м. (фигура 137). На практика 9% от соколите орко са прелетели на височина над 500 м, 21% - на височина между 200 и 500 м и 70% - на височина под 200 м.

### Миграционни потоци

Основното направление на прелитащите соколи орко е север – юг. По него летят 39% от регистрираните птици. Само на най-източните точки (Дуранкулак, Атанасовско езеро, Ветрен) делът на птиците с посока на полета североизток – югозапад и този по основното направление са изравнени.



Фигура 137. Височина на полета при сокола орко по време на есенната миграция 2012 г.